

PREZES RADY MINISTRÓW

Warszawa, dnia 24 czerwca 2019 r.

RM-10-43-19

Pan Marek KUCHCIŃSKI
Marszałek Sejmu

Szanowny Panie Marszałku

Uprzejmie przedstawiam autopoprawkę do przekazanego Sejmowi w dniu 12 kwietnia 2019 r.

rządowego projektu ustawy o zmianie ustawy – Kodeks karny (druk nr 3386).

W załączeniu przedstawiam także opinię dotyczącą zgodności proponowanych regulacji z prawem Unii Europejskiej.

Z poważaniem

niepodległa

POLSKA
STULECIE ODZYSKANIA
NIEPODLEGŁOŚCI

AUTOPOPRAWKA

do rządowego projektu ustawy o zmianie ustawy – Kodeks karny (druk nr 3386)

I. Art. 1 otrzymuje brzmienie:

„Art. 1. W ustawie z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny (Dz. U. z 2018 r. poz. 1600 i 2077 oraz z 2019 r. poz. 730, 858 i 870) wprowadza się następujące zmiany:

1) art. 65 otrzymuje brzmienie:

„Art. 65. § 1. W wypadku sprawcy, który z popełnienia występku uczynił sobie stałe źródło dochodu lub popełnia występki działając w zorganizowanej grupie albo związku mających na celu popełnienie przestępstwa oraz wobec sprawcy występków o charakterze terrorystycznym, sąd wymierza karę pozbawienia wolności przewidzianą za przypisany sprawcy występki w wysokości od podwójnej dolnej granicy ustawowego zagrożenia do górnej granicy ustawowego zagrożenia zwiększonego o połowę.

§ 2. W wypadku sprawcy, który z popełnienia zbrodni uczynił sobie stałe źródło dochodu lub popełnia zbrodnie działając w zorganizowanej grupie albo związku mających na celu popełnienie przestępstwa, jeżeli grupa albo związek mają charakter zbrojny oraz wobec sprawcy zbrodni o charakterze terrorystycznym, sąd wymierza karę pozbawienia wolności przewidzianą za przypisaną sprawcy zbrodnie w wysokości od dolnej granicy ustawowego zagrożenia zwiększonego o połowę do górnej granicy ustawowego zagrożenia zwiększonego o połowę.

§ 3. W wypadku sprawcy, który popełnia zbrodnie działając w zorganizowanej grupie albo związku mających na celu popełnienie przestępstwa, jeżeli grupa albo związek nie mają charakteru zbrojnego, sąd wymierza karę pozbawienia wolności przewidzianą za przypisaną sprawcy zbrodnie w wysokości powyżej dolnej granicy ustawowego zagrożenia do górnej granicy ustawowego zagrożenia zwiększonego o połowę.

§ 4. Do sprawców przestępstw, o których mowa w § 1–3, a także do sprawcy przestępstwa z art. 258 stosuje się przepisy dotyczące wymiaru środków karnych oraz środków związanych z poddaniem sprawcy próbie, przewidziane wobec sprawcy określonego w art. 64 § 2.”;

2) art. 259a otrzymuje brzmienie:

„Art. 259a. Kto przekracza granicę Rzeczypospolitej Polskiej w celu popełnienia przestępstwa o charakterze terrorystycznym lub przestępstwa określonego w art. 255a lub art. 258 § 2 lub 4, podlega karze pozbawienia wolności od 3 miesięcy do lat 5.”.

II. Po art. 2 dodać art. 2a–2e w brzmieniu:

„Art. 2a. W ustawie z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny wykonawczy (Dz. U. z 2019 r. poz. 676 i 679) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 8 dodaje się § 4–6 w brzmieniu:

„§ 4. Rozmowy telefoniczne, o których mowa w § 3, prowadzone są co najmniej raz w tygodniu w terminach określonych w porządku wewnętrznym obowiązującym w zakładzie karnym lub areszcie śledczym. W szczególnie uzasadnionych wypadkach, jeżeli wyznaczone terminy czynności procesowych wskazują na konieczność niezwłocznego przeprowadzenia rozmowy telefonicznej dyrektor zakładu karnego udziela zgody na przeprowadzenie tej rozmowy poza terminami wynikającymi z porządku wewnętrznego obowiązującego w zakładzie karnym lub areszcie śledczym.

§ 5. W celu skorzystania przez skazanego z rozmowy telefonicznej z obrońcą lub pełnomocnikiem będącym adwokatem albo radcą prawnym, funkcjonariusz Służby Więziennej nawiązuje połączenie telefoniczne z rozmówcą pod numerem telefonu udostępnionym publicznie do kontaktu przez adwokata lub radcę prawnego będącego obrońcą lub pełnomocnikiem, w szczególności na stronie internetowej samorządu adwokackiego lub radców prawnych, a następnie uzyskuje od rozmówcy potwierdzenie, czy połączył się z adwokatem lub radcą prawnym będącym obrońcą lub pełnomocnikiem. W razie uzyskania potwierdzenia funkcjonariusz Służby Więziennej umożliwia skazanemu rozmowę z osobą przedstawiającą się jako adwokat lub radca prawny będący obrońcą lub pełnomocnikiem. Odmowa potwierdzenia przez rozmówcę jest równoznaczna z brakiem możliwości przeprowadzenia rozmowy, o czym należy pouczyć zarówno rozmówcę, jak i skazanego.

§ 6. Przepisu § 5 nie stosuje się do skazanego przebywającego w zakładzie karnym typu półotwartego albo zakładzie karnym typu otwartego, którego rozmowy telefoniczne nie podlegają kontroli administracji tego zakładu.”;

- 2) w art. 83 w § 1 zdanie pierwsze otrzymuje brzmienie:
„Skazanego poddaje się w miarę potrzeby, za jego zgodą, badaniom psychologicznym, seksuologicznym, a także psychiatrycznym.”;
- 3) w art. 90 pkt 9 otrzymuje brzmienie:
„9) rozmowy telefoniczne skazanych lub rozmowy skazanych prowadzone za pomocą innych środków łączności przewodowej lub bezprzewodowej podlegają kontroli administracji zakładu karnego.”;
- 4) w art. 91:
 - a) pkt 4 otrzymuje brzmienie:
„4) skazani mogą brać udział w organizowanych przez administrację poza terenem zakładu karnego grupowych zajęciach kulturalno-oświatowych lub sportowych w obecności funkcjonariusza lub pracownika Służby Więziennej; łączna liczba zezwoleń na udział w tych zajęciach dla jednego skazanego nie może przekroczyć 28 w ciągu roku;”;
 - b) pkt 6 otrzymuje brzmienie:
„6) skazani mogą korzystać z własnej bielizny i obuwia,”;
 - c) pkt 11 otrzymuje brzmienie:
„11) rozmowy telefoniczne skazanych lub rozmowy skazanych prowadzone za pomocą innych środków łączności przewodowej lub bezprzewodowej mogą podlegać kontroli administracji zakładu karnego.”;
- 5) w art. 92:
 - a) pkt 4 otrzymuje brzmienie:
„4) skazanym można zezwalać na udział w organizowanych przez administrację, poza terenem zakładu karnego, zajęciach kulturalno-oświatowych lub sportowych oraz innych zajęciach i imprezach tego typu organizowanych poza terenem zakładu karnego; łączna liczba

zezwoleń na udział w tych zajęciach i imprezach dla jednego skazanego nie może przekroczyć 56 w ciągu roku;”,

- b) uchyla się pkt 5,
 - c) pkt 14 otrzymuje brzmienie:

„14) rozmowy telefoniczne skazanych lub rozmowy skazanych prowadzone za pomocą innych środków łączności przewodowej lub bezprzewodowej mogą podlegać kontroli administracji zakładu karnego.”;
- 6) w art. 116:
- a) uchyla się § 3–5,
 - b) § 6 otrzymuje brzmienie:

„§ 6. Decyzje w sprawach, o których mowa w § 5a, podejmuje dyrektor zakładu karnego.”;
- 7) w art. 204b zdanie drugie otrzymuje brzmienie:

„Przepisy art. 116 § 6 i art. 241a § 4 i 9 stosuje się odpowiednio.”;

8) w art. 217c:

 - a) § 1 otrzymuje brzmienie:

„§ 1. Tymczasowo aresztowany nie może korzystać z innych niż aparat telefoniczny środków łączności przewodowej lub bezprzewodowej.”,
 - b) po § 1 dodaje się § 1a–1c w brzmieniu:

„§1a. Tymczasowo aresztowany może korzystać co najmniej raz w tygodniu w terminach określonych w porządku wewnętrznym obowiązującym w zakładzie karnym lub areszcie śledczym z aparatu telefonicznego do kontaktu z obrońcą, pełnomocnikiem będącym adwokatem albo radcą prawnym oraz przedstawicielem niebędącym adwokatem ani radcą prawnym, który został zaaprobowany przez Przewodniczącego Izby Europejskiego Trybunału Praw Człowieka do reprezentowania tymczasowo aresztowanego przed tym Trybunałem, z zastrzeżeniem § 2 i 3. W szczególnie uzasadnionych wypadkach, jeżeli wyznaczone terminy czynności procesowych wskazują na konieczność niezwłocznego przeprowadzenia rozmowy telefonicznej, dyrektor zakładu karnego lub aresztu śledczego udziela zgody na przeprowadzenie tej

rozmowy poza terminami wynikającymi z porządku wewnętrznego obowiązującego w zakładzie karnym lub areszcie śledczym.

§ 1b. W celu skorzystania przez tymczasowo aresztowanego z rozmowy telefonicznej z obrońcą lub pełnomocnikiem będącym adwokatem albo radcą prawnym, funkcjonariusz Służby Więziennej nawiązuje połączenie telefoniczne z rozmówcą pod numerem telefonu udostępnionym publicznie do kontaktu przez adwokata lub radcę prawnego będącym obrońcą lub pełnomocnikiem, w szczególności na stronie internetowej samorządu adwokackiego lub radców prawnych, a następnie uzyskuje od rozmówcy potwierdzenie, czy połączył się z adwokatem lub radcą prawnym będącym obrońcą lub pełnomocnikiem. W razie uzyskania potwierdzenia funkcjonariusz Służby Więziennej umożliwia tymczasowo aresztowanemu rozmowę z osobą przedstawiającą się jako adwokat lub radca prawny będący obrońcą lub pełnomocnikiem. W razie odmowy potwierdzenia przez rozmówcę rozmowa z tymczasowo aresztowanym nie może zostać przeprowadzona, o czym należy pouczyć zarówno rozmówcę, jak i skazanego.

§1c. Tymczasowo aresztowany w szczególnie uzasadnionych wypadkach, zwłaszcza gdy bezpośredni kontakt jest niemożliwy lub szczególnie utrudniony, lub gdy wynika to z nagłej sytuacji życiowej, może korzystać w terminach określonych w porządku wewnętrznym obowiązującym w zakładzie karnym lub areszcie śledczym z aparatu telefonicznego do kontaktu z osobą najbliższą, o której mowa w art. 115 § 11 Kodeksu karnego. Przeprowadzenie rozmowy wymaga każdorazowej zgody organu, do którego dyspozycji tymczasowo aresztowany pozostaje.”;

- 9) po rozdziale XX dodaje się rozdział XXa w brzmieniu:

„Rozdział XXa

Kontrola skazanych i tymczasowo aresztowanych

Art. 241a. § 1. W celu zapewnienia bezpieczeństwa i porządku w zakładach karnych i aresztach śledczych oraz w miejscach pracy skazanych lub tymczasowo aresztowanych funkcjonariusze Służby Więziennej mogą

przeprowadzać: kontrolę pobieżną, kontrolę osobistą, kontrolę cel i innych pomieszczeń w oddziałach mieszkalnych, kontrolę pomieszczeń poza oddziałami mieszkalnymi, kontrolę paczek, przedmiotów i bagaży, kontrolę pojazdów, kontrolę generalną oraz kontrolę miejsc pracy skazanych lub tymczasowo aresztowanych poza terenem zakładu karnego lub aresztu śledczego.

§ 2. Funkcjonariusze Służby Więziennej dokonują kontroli, o której mowa w § 1, w sposób możliwie najmniej naruszający dobra osobiste skazanych lub tymczasowo aresztowanych, zwanych dalej „osobami kontrolowanymi”.

§ 3. Osoba kontrolowana ma obowiązek poddania się kontroli pobieżnej lub kontroli osobistej.

§ 4. Kontrola, o której mowa w § 1, może być przeprowadzona w każdym czasie, a w wypadku kontroli miejsca pracy osoby kontrolowanej poza terenem zakładu karnego lub aresztu śledczego – w godzinach pracy osoby kontrolowanej.

§ 5. Z przebiegu kontroli, o której mowa w § 1, w przypadku gdy w trakcie kontroli ujawniono przedmioty niedozwolone lub środki odurzające, substancje psychotropowe i ich prekursory, zwane dalej „substancjami”, oraz z przebiegu kontroli, o której mowa w art. 241g § 1 i art. 241h § 1, sporządza się protokół.

§ 6. Protokół kontroli, o której mowa w § 5, zawiera:

- 1) wskazanie podstawy prawnej podjęcia kontroli;
- 2) określenie miejsca ujawnienia przedmiotów niedozwolonych lub substancji;
- 3) datę i godzinę rozpoczęcia i zakończenia kontroli;
- 4) imię, nazwisko i imię ojca osoby kontrolowanej;
- 5) numer służbowy funkcjonariusza Służby Więziennej lub numer legitymacji służbowej pracownika Służby Więziennej;
- 6) wskazanie ujawnionych przedmiotów niedozwolonych i substancji oraz ich opis;
- 7) opis przebiegu kontroli;

- 8) pouczenie osoby kontrolowanej o jej prawach – w przypadku kontroli osobistej oraz kontroli paczek, przedmiotów i bagaży;
- 9) podpis funkcjonariusza lub pracownika Służby Więziennej.

§ 7. Protokół kontroli, o której mowa w art. 241g, zawiera:

- 1) wskazanie podstawy prawnej podjęcia kontroli;
- 2) liczbę osób kontrolowanych;
- 3) informacje dotyczące zakładu karnego lub aresztu śledczego, cel, innych pomieszczeń w oddziałach mieszkalnych lub pomieszczeń poza oddziałami mieszkalnymi, w których czasowo mogą przebywać osoby kontrolowane, lub wyznaczonego rejonu, pawilonu, pomieszczenia oddziału mieszkalnego lub innego pomieszczenia poza oddziałami mieszkalnymi, w którym przeprowadzono kontrolę.

§ 8. Protokół kontroli, o której mowa w art. 241h, zawiera:

- 1) wskazanie podstawy prawnej podjęcia kontroli;
- 2) liczbę osób kontrolowanych;
- 3) wskazanie adresu miejsca pracy osoby kontrolowanej;
- 4) określenie obiektów, pomieszczeń, szafek i schowków, a także narzędzi, maszyn, urządzeń, pojazdów i innych przedmiotów, które poddano kontroli.

§ 9. Znalezione w czasie kontroli przedmioty, których osoba kontrolowana nie może posiadać, podlegają zatrzymaniu, zaś przedmioty, których właściciela ustalono, przekazuje się do depozytu albo przesyła się na koszt osoby kontrolowanej, do wskazanej przez niego osoby, instytucji lub organizacji. W uzasadnionym wypadku przedmioty te mogą być przesłane na koszt zakładu karnego. Przedmioty i notatki, których właściciela nie ustalono, podlegają zniszczeniu, zaś pieniądze oraz przedmioty wartościowe przekazuje się na rzecz Skarbu Państwa albo na pomoc postpenitencjarną.

Art. 241b. § 1. Kontrola pobieżna polega na powierzchownym sprawdzeniu odzieży, obuwia, przedmiotów znajdujących się na ciele osoby kontrolowanej lub przez nią posiadanych, w tym również za pomocą środków technicznych przeznaczonych do wykrywania przedmiotów

niedozwolonych lub substancji, a także sprawdzeniu biochemicznym lub z wykorzystaniem psa specjalnego.

§ 2. Kontrolę pobieżną przeprowadza funkcjonariusz Służby Więziennej tej samej płci co osoba kontrolowana.

§ 3. W wypadku gdy kontrola pobieżna musi być przeprowadzona niezwłocznie, w szczególności ze względu na okoliczności mogące stanowić zagrożenie życia, zdrowia ludzkiego lub mienia, można jej dokonać bez zachowania warunku, o którym mowa w § 2, w sposób możliwie najmniej naruszający dobra osobiste osoby kontrolowanej.

Art. 241c. § 1. Kontrola osobista polega na sprawdzeniu:

- 1) osoby kontrolowanej, jej odzieży, obuwia oraz przedmiotów, które znajdują się na jej ciele, bez odsłaniania przykrytej odzieżą powierzchni ciała oraz
- 2) osoby kontrolowanej, jej odzieży, obuwia oraz przedmiotów, które znajdują się na jej ciele, z odsłonięciem przykrytych odzieżą powierzchni ciała w zakresie niezbędnym do odebrania przedmiotów niedozwolonych lub substancji oraz
- 3) jamy ustnej, nosa, uszu, włosów oraz miejsc trudno dostępnych osoby kontrolowanej oraz
- 4) miejsc intymnych osoby kontrolowanej.

§ 2. Kontrolę osobistą przeprowadza funkcjonariusz lub funkcjonariusze Służby Więziennej tej samej płci co osoba kontrolowana, w miejscu niedostępnym w czasie dokonywania kontroli dla osób postronnych.

§ 3. W wypadku gdy kontrola osobista musi być przeprowadzona niezwłocznie, w szczególności ze względu na okoliczności mogące stanowić zagrożenie życia, zdrowia ludzkiego lub mienia, można jej dokonać bez zachowania warunków, o których mowa w § 2, w sposób możliwie najmniej naruszający dobra osobiste osoby kontrolowanej.

§ 4. Podczas kontroli osobistej może być obecny inny pracownik lub pracownicy Służby Więziennej. Przepis § 2 stosuje się odpowiednio.

§ 5. Podczas kontroli, o której mowa w § 1 pkt 2 i 4, osoba kontrolowana powinna być częściowo ubrana. Funkcjonariusz Służby

Więziennej w pierwszej kolejności sprawdza część odzieży, a przed sprawdzeniem pozostałej części umożliwia osobie kontrolowanej włożenie odzieży już sprawdzonej.

§ 6. Kontroli, o której mowa w § 1 pkt 1 lub 2, dokonuje się manualnie lub z wykorzystaniem psa specjalnego lub środków technicznych przeznaczonych do wykrywania przedmiotów niedozwolonych lub substancji, a kontroli, o której mowa w § 1 pkt 3 i 4, dokonuje się wzrokowo lub manualnie.

§ 7. Osobie kontrolowanej przysługuje zażalenie do właściwego sędziego penitencjarnego, w terminie 7 dni od dnia dokonania kontroli osobistej, w celu zbadania zasadności, legalności oraz prawidłowości jej dokonania.

§ 8. Funkcjonariusz Służby Więziennej poucza osobę kontrolowaną o prawie do złożenia zażalenia.

§ 9. Zażalenie, o którym mowa w § 7, składa się za pośrednictwem dyrektora zakładu karnego lub dyrektora aresztu śledczego.

§ 10. W przypadku stwierdzenia bezzasadności, nielegalności lub nieprawidłowości dokonania kontroli osobistej sędziego penitencjarny zawiadamia o tym prokuratora oraz właściwego dyrektora okręgowego Służby Więziennej.

Art. 241d. § 1. Kontrola cel i innych pomieszczeń w oddziałach mieszkalnych oraz kontrola pomieszczeń poza oddziałami mieszkalnymi polega na sprawdzeniu tych miejsc oraz znajdujących się w nich przedmiotów.

§ 2. Kontrolę, o której mowa w § 1, przeprowadza się podczas nieobecności osoby kontrolowanej.

Art. 241e. § 1. Kontrola paczek, przedmiotów i bagaży polega w szczególności na ich sprawdzeniu wzrokowo, manualnie, z wykorzystaniem psa specjalnego lub środków technicznych przeznaczonych do wykrywania przedmiotów niedozwolonych lub substancji.

§ 2. Kontroli paczek, przedmiotów i bagaży dokonuje się w miarę możliwości w sposób niepowodujący ich uszkodzenia.

§ 3. Przepisy art. 241c § 7–10 stosuje się.

Art. 241f. Kontrola pojazdów polega na ich sprawdzeniu przy wjeździe albo wyjeździe z terenu zakładu karnego lub aresztu śledczego, ładunków tych pojazdów, z wykorzystaniem psa specjalnego lub środków technicznych przeznaczonych do wykrywania przedmiotów niedozwolonych lub substancji.

Art. 241g. § 1. Kontrola generalna polega na przeprowadzeniu w jednym czasie kontroli osobistej wszystkich osób kontrolowanych na terenie danego zakładu karnego lub aresztu śledczego, kontroli ich cel, innych pomieszczeń w oddziałach mieszkalnych oraz kontroli pomieszczeń poza oddziałami mieszkalnymi, w których czasowo mogą przebywać osoby kontrolowane.

§ 2. Dyrektor zakładu karnego lub aresztu śledczego może podjąć decyzję o kontroli generalnej wyznaczonego rejonu, pawilonu, pomieszczenia oddziału mieszkalnego lub innego pomieszczenia poza oddziałami mieszkalnymi.

§ 3. Kontrolą generalną kieruje dyrektor zakładu karnego lub aresztu śledczego lub wyznaczony przez niego funkcjonariusz Służby Więziennej.

Art. 241h. § 1. Kontrola miejsca pracy poza terenem zakładu karnego lub aresztu śledczego obejmuje kontrolę obiektów, pomieszczeń, szafek i schowków, a także narzędzi, maszyn, urządzeń, pojazdów i innych przedmiotów, w których przebywa, które używa lub które wykorzystuje osoba kontrolowana wykonując pracę.

§ 2. Funkcjonariusz Służby Więziennej przeprowadzający kontrolę, o której mowa w § 1, ma prawo do swobodnego wstępu na teren oraz do obiektów i pomieszczeń, w których przebywa osoba kontrolowana wykonując pracę.

Art. 241i. Minister Sprawiedliwości, określi, w drodze rozporządzenia, szczegółowy sposób przeprowadzania kontroli, o których mowa w art. 241b–241h, oraz wzory protokołów kontroli, o których mowa w art. 241a § 6–8, mając na względzie konieczność zapewnienia sprawności przeprowadzanej kontroli oraz prawidłowego jej dokumentowania.”;

10) w art. 242:

a) § 10 otrzymuje brzmienie:

„§ 10. Przez pojęcie kontroli rozmowy w trakcie widzenia, rozmowy telefonicznej lub rozmowy za pomocą innych środków łączności przewodowej lub bezprzewodowej rozumie się zapoznanie z jej treścią oraz możliwość przerwania jej lub utrwalenia.”,

b) uchyla się § 11,

c) dodaje się § 16 w brzmieniu:

„§ 16. Przez pojęcie przedmiotów niedozwolonych rozumie się przedmioty, które mogą utrudniać prawidłowy tok postępowania karnego lub realizację ustalonego porządku wewnętrznego w zakładzie karnym lub areszcie śledczym, w tym przedmioty niebezpieczne, które mogą stanowić zagrożenie dla bezpieczeństwa tych jednostek oraz pieniądze i przedmioty wartościowe, których posiadanie przez skazanych i tymczasowo aresztowanych jest zabronione poza depozytem w tych jednostkach.”.

Art. 2b. W ustawie z dnia 9 kwietnia 2010 r. o Służbie Więziennej (Dz. U. z 2018 r. poz. 1542, 1669, 2245 i 2399 oraz z 2019 r. poz. 125 i 1091) w art. 18:

1) w ust. 1 pkt 3 otrzymuje brzmienie:

„3) żądania od osób wymienionych w pkt 1 i 2 przekazania do depozytu przedmiotów niebezpiecznych, przedmiotów niedozwolonych w zakładach karnych i aresztach śledczych, dokonywania kontroli pobieżnej, sprawdzenia pojazdów wjeżdżających oraz wyjeżdżających, a także ładunków tych pojazdów, również przy użyciu urządzeń technicznych i psów specjalnych wyszkolonych w zakresie wyszukiwania środków odurzających, substancji psychotropowych i ich prekursorów lub materiałów wybuchowych, jak również w uzasadnionych przypadkach – kontroli osobistej tych osób;”;

2) w ust. 2 wprowadzenie do wyliczenia otrzymuje brzmienie:

„2. Z obowiązków wynikających z realizacji praw funkcjonariuszy, o których mowa w ust. 1 pkt 3, w zakresie poddania się kontroli są wyłączeni:”;

3) uchyla się ust. 3c;

4) po ust. 3c dodaje się ust. 3d–3f w brzmieniu:

„3d. Kontrola pobieżna polega na wzrokowym i manualnym sprawdzeniu osoby, zawartości jej odzieży, obuwia, przedmiotów znajdujących się na jej ciele lub przez nią posiadanych, sprawdzeniu za pomocą środków technicznych przeznaczonych do wykrywania przedmiotów niebezpiecznych, przedmiotów niedozwolonych lub środków odurzających, substancji psychotropowych i ich prekursorów, jak również na sprawdzeniu biochemicznym lub z wykorzystaniem psa specjalnego wyszkolonego w zakresie wyszukiwania środków odurzających i substancji psychotropowych lub materiałów wybuchowych. Manualnego sprawdzenia osoby dokonuje funkcjonariusz Służby Więziennej tej samej płci co osoba kontrolowana.

3e. Z kontroli osobistej, a w razie ujawnienia przedmiotów niebezpiecznych, przedmiotów niedozwolonych lub środków odurzających, substancji psychotropowych i ich prekursorów, lub materiałów wybuchowych – z kontroli pobieżnej oraz sprawdzenia pojazdu lub jego ładunku sporządza się protokół.

3f. Protokół kontroli lub sprawdzenia, o których mowa w ust. 3e, zawiera:

- 1) wskazanie podstawy prawnej przeprowadzenia kontroli;
- 2) miejsce ujawnienia przedmiotów niebezpiecznych, przedmiotów niedozwolonych lub środków odurzających, substancji psychotropowych i ich prekursorów, lub materiałów wybuchowych;
- 3) datę i godzinę rozpoczęcia przeprowadzenia kontroli;
- 4) dane osoby kontrolowanej: imię, nazwisko, serie i numer dokumentu tożsamości;
- 5) numer służbowy funkcjonariusza Służby Więziennej przeprowadzającego kontrolę;
- 6) wyniki kontroli;
- 7) podjęte czynności;
- 8) pouczenie osoby poddanej kontroli o jej prawach;
- 9) podpis osoby poddanej kontroli;

10) podpis funkcjonariusza Służby Więziennej przeprowadzającego kontrolę.”;

5) ust. 7 otrzymuje brzmienie:

„7. Rada Ministrów określi, w drodze rozporządzenia, szczegółowy sposób realizacji działań, o których mowa w ust. 1 pkt 1–3 i 5–8 oraz ust. 3a, 3b i 3d oraz wzór protokołu, o którym mowa w ust. 3e, mając na względzie konieczność zapewnienia sprawności i skuteczności tych działań oraz prawidłowego ich dokumentowania.”.

Art. 2c. W ustawie z dnia 13 czerwca 2019 r. o zmianie ustawy – Kodeks karny oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. ...) w art. 1 pkt 55 otrzymuje brzmienie:

„55) art. 155 otrzymuje brzmienie:

„Art. 155. Kto nieumyślnie powoduje śmierć człowieka, podlega karze pozbawienia wolności od 6 miesięcy do lat 8.”;

Art. 2d. W ustawie z dnia 14 grudnia 2018 r. o zmianie ustawy o Policji oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 2399) w art. 15 uchyla się pkt 7.

Art. 2e. Dotychczasowe przepisy wykonawcze wydane na podstawie art. 83 § 3 ustawy zmienianej w art. 2a oraz art. 18 ust. 7 ustawy zmienianej w art. 2b zachowują moc do dnia wejścia w życie przepisów wykonawczych wydanych na podstawie art. 83 § 3 ustawy zmienianej w art. 2a oraz art. 18 ust. 7 ustawy zmienianej w art. 2b, jednak nie dłużej niż przez 12 miesięcy od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy.”.

III. W związku z powyższymi zmianami należy:

1) nadać nowy tytuł ustawy:

„Ustawa o zmianie ustawy – Kodeks karny oraz niektórych innych ustaw^{1), 2)}”;

2) dodać odnośnik nr 2 do tytułu ustawy w brzmieniu:

„²⁾ Niniejszą ustawą zmienia się ustawy: ustawę z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny wykonawczy, ustawę z dnia 9 kwietnia 2010 r. o Służbie Więziennej, ustawę z dnia 14 grudnia 2018 r. o zmianie ustawy o Policji oraz niektórych innych ustaw oraz ustawę z dnia 16 maja 2019 r. o zmianie ustawy – Kodeks karny oraz niektórych innych ustaw.”.

UZASADNIENIE

Ad I

Poprawka dotycząca nadania nowego brzmienia art. 65 Kodeksu karnego przewiduje nowe zasady wymiaru kary, środków karnych oraz środków związanych z poddaniem sprawcy próbie wobec niektórych sprawców popełniających przestępstwo w związku z okolicznościami wskazującymi na zorganizowany i zaplanowany charakter działalności przestępczej.

Propozycja ta wymierzona jest w zwalczanie najcięższej zorganizowanej przestępczości i służy podejmowaniu wobec tej kategorii sprawców adekwatnych środków służących do realizowania funkcji ochronnej prawa karnego. Wychodzi ona z założenia, że sprawcy należący do tej kategorii nie powinni być traktowani tak jak inni sprawcy, niemający ścisłych związków z przestępczością zorganizowaną.

Proponuje się utrzymanie stosowania do sprawców występków zasad odnoszących się do recydywistów specjalnych wielokrotnych (art. 64 § 2 k.k.), zmienia się jedynie redakcją przepisu art. 65 § 1 k.k.

Jednocześnie celem poprawki jest rozszerzenie stosowania wskazanych obostrzeń również na sprawców zbrodni. Są to bowiem czyny o szczególnie wysokim stopniu społecznej szkodliwości i w pełni uzasadnione jest dokonanie stosownego zróżnicowania reakcji karnej wobec sprawców tych przestępstw popełnionych w szczególnie obciążających warunkach.

Z uwagi na wysokie zagrożenie karą zbrodni proponuje się wyodrębnienie i nieco łagodniejsze potraktowanie sprawców zbrodni działających w zorganizowanej grupie albo związku mających na celu popełnienie przestępstwa i niemających charakteru zbrojnego. Proponuje się w stosunku do nich, by sąd wymierzał karę pozbawienia wolności przewidzianą za przypisaną sprawcy zbrodnię w wysokości powyżej dolnej granicy ustawowego zagrożenia do górnej granicy ustawowego zagrożenia zwiększonego o połowę.

Natomiast w stosunku do sprawców, którzy z popełnienia zbrodni uczynili sobie stałe źródło dochodu lub popełnili zbrodnię działając w zorganizowanej grupie albo związku mających na celu popełnienie przestępstwa i o charakterze zbrojnym oraz wobec sprawcy zbrodni o charakterze terrorystycznym, sąd zastrzałby karę przez wymierzenie

pozbawienia wolności w wysokości od dolnej granicy ustawowego zagrożenia zwiększonego o połowę do górnej granicy ustawowego zagrożenia zwiększonego o połowę.

Niezależnie od tego, do wszystkich tych sprawców, a także do sprawcy przestępstwa z art. 258 k.k. stosować się ma – na obecnie obowiązujących zasadach – przepisy dotyczące wymiaru środków karnych oraz środków związanych z poddaniem sprawcy próbie, przewidziane wobec sprawcy określonego w art. 64 § 2 k.k.

Ad II

Przedstawione propozycje oparte są na doświadczeniach funkcjonariuszy Służby Więziennej z jednostek penitencjarnych z całej Polski. Proponowane rozwiązania pozwolą również na rozwianie pewnych wewnętrznych sprzeczności k.k.w., które ujawniły się w związku z wielokrotnymi nowelizacjami tego aktu prawnego, jak również na dostosowanie jego regulacji do potrzeb więziennictwa. Dodanie w art. 8 § 4 wynika z przyjętego założenia, iż możliwość porozumiewania się skazanym oraz tymczasowo aresztowanym (art. 242 § 1) z osobami, o których mowa w art. 8 § 3, przez rozmowy telefoniczne, podobnie jak korzystanie z innych praw przez osadzonych, powinno następować w sposób nienaruszający praw innych osób pozbawionych wolności oraz nie powinno zakłócać ustalonego w zakładzie karnym porządku (art. 104 k.k.w.). Z uwagi na częste sytuacje wprowadzania w błąd administracji jednostek penitencjarnych i wykorzystywania prawa do obrony (art. 8 § 3) do innych celów niż kontakt z obrońcą przez przekierowanie rozmów telefonicznych, czego obecnie funkcjonariusze Służby Więziennej nie są w stanie zweryfikować, wskazane w projekcie rozwiązanie umożliwi im ograniczenie tego zjawiska i da lepsze możliwości zapewnienia właściwego toku postępowań karnych. Realizacja art. 217c k.k.w. w obecnym brzmieniu umożliwiającą korzystanie tymczasowo aresztowanemu z aparatu telefonicznego utrudnia prawidłową realizację przez Służbę Więzienną czynności związanych z zabezpieczeniem właściwego toku postępowania karnego, co jest sprzeczne z głównym celem wykonywania tymczasowego aresztowania. Dotyczy to w szczególności braku możliwości skutecznej weryfikacji, czy osoba, z którą tymczasowo aresztowany prowadzi rozmowę telefoniczną, jest tą, którą wskazał organ dysponujący w zarządzeniu o zgodzie na korzystanie z aparatu telefonicznego. Pomimo sprawowania nadzoru nad wybieraniem właściwego numeru telefonu podanego w zarządzeniu, administracja nie ma realnych

możliwości kontroli, z kim naprawdę prowadzi rozmowę osoba tymczasowo aresztowana,

Wprowadzenie projektowanych przepisów pozwoli na planową i systematyczną realizację rozmów telefonicznych, z wykorzystaniem obecnej infrastruktury jednostek organizacyjnych oraz bez dodatkowych nakładów w postaci zwiększonego czasu służby funkcjonariuszy Służby Więziennej.

Projektowane przepisy art. 8 § 5 i analogicznie art. 217c § 1b k.k.w. umożliwią prawidłowe wykorzystywanie rozmów telefonicznych do kontaktów z obrońcą lub pełnomocnikiem przez realizowanie połączenia na numery telefonów do kontaktów dostępne na oficjalnych stronach internetowych samorządu adwokackiego lub radców prawnych i wyeliminują sytuacje, gdy połączenia te były wykorzystywane do kontaktu z innymi osobami niż deklarowane przez osadzonych.

Zmiana zdania pierwszego w § 1 art. 83 Kodeksu karnego wykonawczego polega na dodaniu w tym przepisie możliwości przeprowadzania badań seksuologicznych. Umożliwi to przeprowadzenie badania w kierunku występowania zaburzeń preferencji seksualnych osadzonych. W związku z rozszerzeniem katalogu badań o badania seksuologiczne, co powoduje pośrednią zmianę upoważnienia do wydania rozporządzenia (art. 83 § 3 k.k.w.), konieczne jest utrzymanie w mocy tego rozporządzenia (projektowany art. 2d).

Zmiana pkt 4 w art. 91 oraz art. 92 pkt 4 Kodeksu karnego wykonawczego polega na wprowadzeniu limitu przepustek dla skazanych odbywających karę w jednostkach półotwartych.

Zmiana pkt 6 w art. 91 Kodeksu karnego wykonawczego zmierza do ograniczenia możliwości przemytu na teren jednostek przedmiotów niedozwolonych w odzieży własnej.

Uchylenie § 3–5 w art. 116 jest konsekwencją wprowadzenia w Kodeksie karnym wykonawczym nowego rozdziału XXa.

Zmiana przewidziana w art. 242 § 10 k.k.w. polega na rozszerzeniu pojęcia „kontroli rozmowy” na rozmowy przeprowadzane za pomocą innych środków łączności przewodowej lub bezprzewodowej. Uchylenie § 11 w art. 242 wynika z faktu, że kontrola paczek została przeniesiona do nowego rozdziału XXa k.k.w. do art. 241b. Do art. 242

dodano ponadto nowy § 16, który definiuje pojęcie „przedmiotów niedozwolonych”, przez które rozumie się przedmioty, które mogą utrudniać prawidłowy tok postępowania karnego lub realizację ustalonego porządku w zakładzie karnym i areszcie śledczym, w tym przedmioty niebezpieczne, które mogą stanowić zagrożenie dla bezpieczeństwa tych jednostek oraz pieniądze i przedmioty wartościowe, których posiadanie przez skazanych i tymczasowo aresztowanych jest zabronione poza depozytem w tych jednostkach. Jest to ściśle powiązane z nowym rozdziałem XXa k.k.w.

Zmiany odnoszące się do wprowadzenia w Kodeksie karnym wykonawczym nowego rozdziału XXa wiążą się m.in. z koniecznością wykonania wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 14 grudnia 2017 r. sygn. akt K 17/14 (Dz. U. poz. 2405). Trybunał Konstytucyjny orzekł, że art. 219 § 2 Kodeksu postępowania karnego oraz art. 44 § 2 Kodeksu postępowania w sprawach o wykroczenia w zakresie, w jakim przewidują przeszukanie osoby, nie określając granic tego przeszukania, są niezgodne z art. 41 ust. 1 i art. 47 w związku z art. 31 ust. 3 Konstytucji. Ponadto Trybunał orzekł o niezgodności z Konstytucją przepisów ustaw: o Policji, Straży Granicznej, strażach gminnych, Żandarmerii Wojskowej i wojskowych organach porządkowych, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego oraz Agencji Wywiadu, Służbie Kontrwywiadu Wojskowego oraz Służbie Wywiadu Wojskowego i ustawy o Centralnym Biurze Antykorupcyjnym w zakresie, w jakim uprawniają do dokonywania kontroli osobistej, nie określając granic tej kontroli, oraz w zakresie, w jakim nie przewidują sądowej kontroli zgodności z prawem dokonywania kontroli osobistej. Wyrok Trybunału Konstytucyjnego obejmuje również stwierdzenie niezgodności z Konstytucją przepisów rozporządzeń wydanych na podstawie zakwestionowanych ustaw, które dotyczą przeprowadzania kontroli osobistej. W związku z ww. wyrokiem wprowadzono zmiany w art. 227 Kodeksu postępowania karnego, precyzujące granice przeszukania. Ww. wyrok nie odniósł się bezpośrednio do przepisów zawartych w Kodeksie karnym wykonawczym, a obecne regulacje dotyczące uprawnień funkcjonariuszy Służby Więziennej w zakresie kontroli osobistej osób pozbawionych wolności w zakładach karnych i aresztach śledczych zawarte są po części w Kodeksie karnym wykonawczym oraz rozporządzeniu wykonawczym Ministra Sprawiedliwości do tej ustawy. Projektodawca w sposób pełny, przez dodanie nowego rozdziału, reguluje sposób postępowania z osobami skazanymi i tymczasowo aresztowanymi w zakładach karnych i aresztach śledczych, regulując przede wszystkim uprawnienie do przeprowadzania

kontroli osobistej bezpośrednio w ustawie. Wprowadzona została sądowa kontrola czynności realizowanych przez funkcjonariusza Służby Więziennej w ramach wykonywania kontroli osobistej oraz kontroli zawartości paczek, przedmiotów i bagaży. Osobie kontrolowanej przysługuje zażalenie do sędziego penitencjarnego w celu zbadania zasadności, legalności oraz prawidłowości jej dokonania. W przypadku stwierdzenia bezzasadności, nielegalności lub nieprawidłowości dokonania kontroli osobistej, sędzia zawiadamia o tym prokuratora i właściwą jednostkę organizacyjną Służby Więziennej. Projekt ustawy reguluje również uprawnienie określone jako kontrola pobieżna, gdyż obecnie uprawnienie do dokonywania kontroli pobieżnej nie jest uregulowane w ustawie, lecz wynika z przepisów wykonawczych. Zgodnie z projektem, kontrola pobieżna polega na manualnym sprawdzeniu osoby, zawartości jej odzieży oraz przedmiotów znajdujących się na jej ciele lub przez nią posiadanych, sprawdzeniu za pomocą środków technicznych, sprawdzeniu biochemicznym lub z wykorzystaniem psa specjalnego, w zakresie niezbędnym do realizacji celu podejmowanych czynności w danych okolicznościach oraz w sposób możliwie najmniej naruszający dobra osobiste. Reasumując należy wskazać, że zakres zmian wprowadzanych w projekcie został przygotowany w oparciu o wzorzec, który określił Trybunał Konstytucyjny na kanwie sprawy K 17/14. Dodać należy również, że jest to następstwem podobieństwa uprawnień przyznawanych funkcjonariuszom różnych służb odpowiedzialnych za porządek i bezpieczeństwo RP, a rodzaj i zakres zmian został wprowadzony do projektu ze względu na specyfikę Służby Więziennej i obejmuje także kontrolę cel i innych pomieszczeń w oddziałach mieszkalnych, pomieszczeń poza oddziałami mieszkalnymi, kontrolę generalną i kontrolę miejsc pracy skazanych poza terenem zakładu karnego oraz nadzoru nad osadzonymi na terenie jednostki penitencjarnej, gdzie sposoby ich przeprowadzania określi, w drodze rozporządzenia, Minister Sprawiedliwości, a sposoby kontroli osób ubiegających się o wstęp na teren zakładu karnego czy aresztu śledczego – Rada Ministrów, w drodze rozporządzenia.

W projekcie założono również, że w przypadku gdy w trakcie kontroli ujawniono przedmioty niedozwolone (przez które rozumie się przedmioty, które mogą utrudniać prawidłowy tok postępowania karnego lub realizację ustalonego porządku wewnętrznego w zakładzie karnym lub areszcie śledczym, w tym przedmioty niebezpieczne, które mogą stanowić zagrożenie dla bezpieczeństwa tych jednostek, oraz pieniądze i przedmioty wartościowe, których posiadanie przez skazanych i tymczasowo aresztowanych jest

zabronione poza depozytem w tych jednostkach) lub środki odurzające oraz substancje psychotropowe i ich prekursory, sporządza się protokół. Podobnie protokół sporządza się z przeprowadzenia kontroli generalnej, jak również w przypadku kontroli miejsc pracy osadzonych poza terenem jednostki penitencjarnej.

Minister Sprawiedliwości, określi, w drodze rozporządzenia, szczegółowy sposób przeprowadzania kontroli, o których mowa w art. 241b § 1, art. 241c § 1, art. 241d § 1, art. 241e § 1, art. 241f i art. 241g § 1, oraz wzory protokołów kontroli, o których mowa w art. 241a § 6–8, mając na względzie konieczność zapewnienia sprawności przeprowadzanej kontroli oraz prawidłowego jej dokumentowania.

Zmiany w ustawie z dnia 9 kwietnia 2010 r. o Służbie Więziennej mają charakter dostosowawczy wobec wprowadzenia w Kodeksie karnym wykonawczym nowego rozdziału XXa. Jednocześnie należy zwrócić uwagę, że funkcjonariusze SW, realizując uprawnienia określone w k.k.w., będą realizowali kontrole pobieżne, które nie zostały określone w dotychczasowym brzmieniu ustawy o Służbie Więziennej. Ujednoczenie uprawnień realizowanych przez funkcjonariuszy SW pozytywnie wpłynie na profesjonalizm realizacji powierzonych im uprawnień oraz na praktykę stosowaną w jednostkach organizacyjnych SW. Proponowane rozwiązanie usprawni także proces szkolenia funkcjonariuszy SW, gdzie będą stosowali jednolite formy kontroli określone zarówno w ustawie o SW, jak i w k.k.w. Analogicznie jak w Kodeksie karnym wykonawczym przewidziano konieczność sporządzenia protokołu z kontroli osobistej, a także w razie ujawnienia przedmiotów niebezpiecznych lub niedozwolonych w trakcie innych kontroli lub sprawdzenia, o których mowa w art. 18 ust. 1 pkt 3 i ust. 3d.

W związku z tymi zmianami zmianie uległo również upoważnienie ustawowe zawarte w art. 18 ust. 7 ustawy o Służbie Więziennej. Należało zatem utrzymać w mocy dotychczasowe rozporządzenie wydane na tej podstawie (projektowany art. 2d), a także uchylić przepis, który już raz pozostawiał w mocy to rozporządzenie (projektowany art. 2c).

Ad II w zakresie dodawanego art. 2c

Propozycja nadania nowego brzmienia art. 155 Kodeksu karnego, który jest obecnie zmieniany ustawą z dnia 16 maja 2019 r. o zmianie ustawy – Kodeks karny oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. ...), zmierza do zracjonalizowania zagrożenia karnego za nieumyślne spowodowanie śmierci człowieka zgodnie z postulatami wielu

środowisk, m.in. Naczelnej Rady Lekarskiej oraz Naczelnej Izby Pielęgniarek i Położnych.

Z jednej strony należy zauważyć, że aktualnie za nieumyślne spowodowanie śmierci człowieka grozi kara pozbawienia wolności od 3 miesięcy do 5 lat. Taką samą sankcję Kodeks przewiduje np. za kradzież sklepową, sfalszowanie legitymacji szkolnej albo zniszczenie mienia. Wyjątkowa waga dobra prawnego chronionego przez ten przepis, którym jest dobro najwyższe w hierarchii – życie człowieka, uzasadnia ocenę dotychczasowej sankcji jako nieadekwatnie łagodnej i przemawia za podniesieniem granic ustawowego zagrożenia.

Wydaje się, że właściwe byłoby usytuowanie tych granic w rozmiarze od 6 miesięcy do 8 lat pozbawienia wolności. Umożliwi to z jednej strony szerszą możliwość orzekania kar pozbawienia wolności w rozmiarach, co do których będzie możliwe warunkowe zawieszenie wykonania kary, jak też zastosowanie art. 37a k.k. i porzestanie na karze wolnościowej. Pozwoli to na osiągnięcie nadrzędnego celu, którym jest poprawa ochrony życia ludzkiego przy równoczesnym uwzględnieniu wątpliwości, które przedstawili partnerzy społeczni.

Ad III

W związku z wprowadzonymi zmianami dotyczącymi nowelizacji Kodeksu karnego wykonawczego i ustawy o Służbie Więziennej konieczna jest zmiana tytułu projektowanej ustawy.